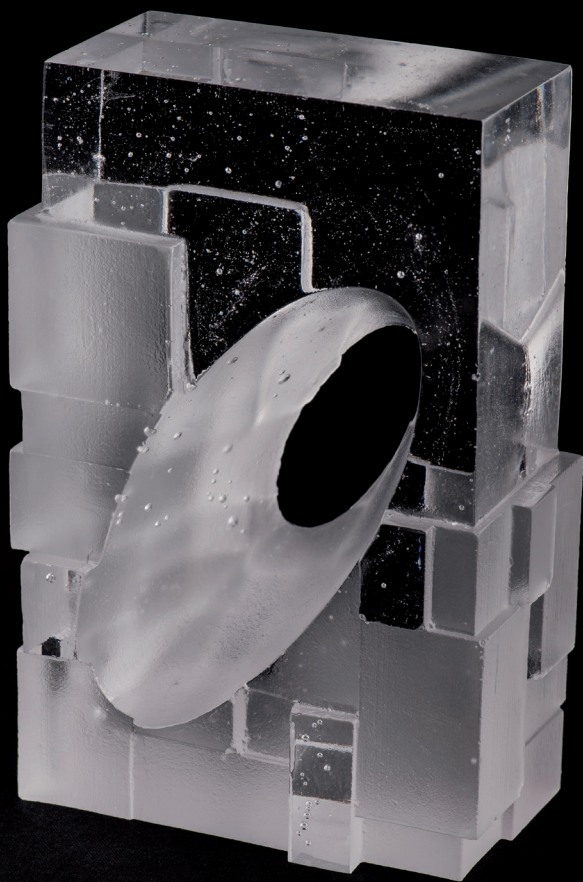

The background of the entire page is a photograph of a building's exterior. On the left, there is a classical window frame with a triangular pediment and a dark, empty opening. Above this window are two smaller, square openings. To the right of the window, the wall is made of exposed red and grey bricks, some of which are missing or crumbling, revealing the underlying structure. The overall tone is somber and historical.

het zichtbare teken

Internationale Glaskunstbeurs 2014
Beursobject Han de Kluijver

De ruïne als teken van vooruitgang

Het verhaal achter
Het zichtbare teken
van Han de Kluijver

het zichtbare teken

Voor zijn ontwerp van het beursobject van 2014 liet kunstenaar en architect Han de Kluijver zich inspireren door een fenomeen dat niet snel met schoonheid zal worden geassocieerd: de ruïne. Toch spreekt de ruïne al eeuwen tot de verbeelding van kunstenaars, schrijvers en geschiedschrijvers. Als symbool voor het vergane verleden is de ruïne onlosmakelijk verbonden aan onze angst voor verandering en onze wens om het oude te behouden.

Foto omslag:

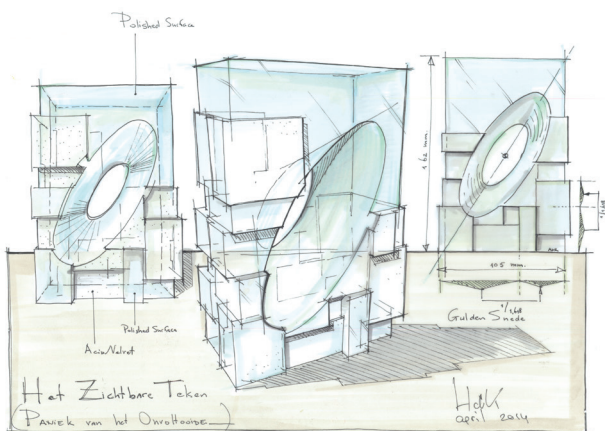
Novy Bor (Tsjechië)
20 | 11 | 2014

Foto: Han de Kluijver

Certificaatnr.:

250

De nostalgie van het verloren verleden

Han de Kluijver

Ruïnes zijn van alle tijden, maar in geen enkele andere tijd was er zo veel waardering voor ouderdom en verval als tijdens de Romantiek. Vanaf de late achttiende eeuw kwam de Romantiek op als tegenreactie op de Verlichting, die om wetenschap, objectiviteit en vooruitgang draaide. Anders dan hun voorgangers zagen romantici niets in vooruitgang; ze keken met nostalgie naar het verleden en met angst naar de toekomst. Steeds vaker werden persoonlijke ervaringen zoals emoties, spontaniteit en verbeelding als uitgangspunt genomen in de kunst en de literatuur, en geschiedschrijving werd meer dan het noteren van gebeurtenissen alleen. Er moest een verhaal worden ontdekt, waarbij met name werd teruggegrepen op de middeleeuwse geschiedenis.

De verwoestende kracht van de natuur en de nietigheid van de mens werden erin verbeeld en daardoor werd de ruïne een metafoor voor het leven zelf.

Deze nieuwe kijk op het verleden zorgde ervoor dat men zich zeer bewust werd van hoe grillig de loop van de geschiedenis kan zijn. Ruïnes werden beschouwd als relictten van een verleden dat alleen via brokstukken en fragmenten kon worden gereconstrueerd. Het is dan ook geen toeval dat de artistieke fascinatie voor ruïnes een hoogtepunt beleefde aan het einde van de achttiende eeuw, toen het industriële kapitalisme niet alleen een ongekende mate van verstedelijking met zich meebracht, maar ook een groeiend besef van hoe onvoorspelbaar de toekomst was.

Nietigheid en verval

Tijdens de Romantiek werd het klassieke schoonheidsideaal van perfecte vormen en harmonieuze verhoudingen dat tijdens de Verlichting gold losgelaten. De ruïne, die in geen enkel opzicht aan deze oude ideeën over schoonheid voldeed, kreeg ineens esthetische waarde. De verwoestende kracht van de natuur en de nietigheid van de mens werden erin verbeeld en daardoor werd de ruïne een metafoor voor het leven zelf. Zo werd met het blootleggen van de restanten van Pompeii in 1748 tastbaarder dan ooit hoe hulpeloos de mens was tegenover de kracht van de natuur en het noodlot.

De ruïne werd niet alleen gezien als een tastbare herinnering aan de schoonheid en de grandeur die ooit waren, maar ook als een waarschuwing voor wat de mens te wachten staat: de onherroepelijke aftakeling. Daarmee werd de ruïne bij uitstek een metafoor voor het menselijk leven.

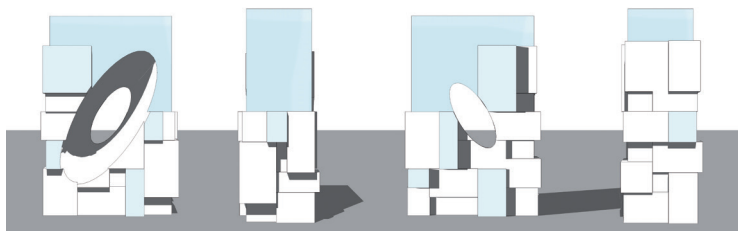
Moderne ruïnes

Ook in het begin van de twintigste eeuw ontstonden ruïnes. Anders dan in Pompeï kwamen die niet voort uit natuurgeweld, maar uit de handelingen van de mens. De industriële revolutie die de romantici zo verfoeiden bracht niet alleen vooruitgang maar ook een moderne industriële oorlogsvoering met zich mee. En die nieuwe technologie zou verwoestingen van een ongekende schaal aanrichten.

Dat honderdduizenden jonge mannen zich vanaf augustus 1914 ogenschijnlijk gewillig naar de slachtbank lieten leiden, had niet

alleen met gehoorzaamheid te maken. De negentiende-eeuwse noties van eer, edele krijgskunst en respect voor de tegenstander waren op dat moment nog volop aan de orde in Europa. Deze opvattingen behoorden al gauw tot het verleden zodra de gruwelijke realiteit van de industriële oorlogsvoering tot in de loopgraven was doorgedrongen. Voortaan werd geen middel meer geschuwd. Mitrailleurs, granaten met een enorme explosieve kracht en dodelijke gassen werden ingezet om zo veel mogelijk tegenstanders uit te schakelen. Bijna tien miljoen mannen lieten het leven op de slagvelden en in de loopgraven. Nog eens tien miljoen burgers kwamen om door oorlogsgeweld.

De vernietigende kracht van de eerste moderne oorlog kwam niet alleen tot uiting in de enorme aantallen menselijke slachtoffers. Foto's van volledig verwoeste steden, zoals het Vlaamse Ieper,

Beursobject 2014

Titel: *Het zichtbare teken*

Ontwerp: Han de Kluijver

Opdracht: Int. Glaskunstbeurs

Productie: Marek Bartko

Afmeting: 155 x 112 x 60 mm

Foto: Bredereblik

Oplage: 250 stuks

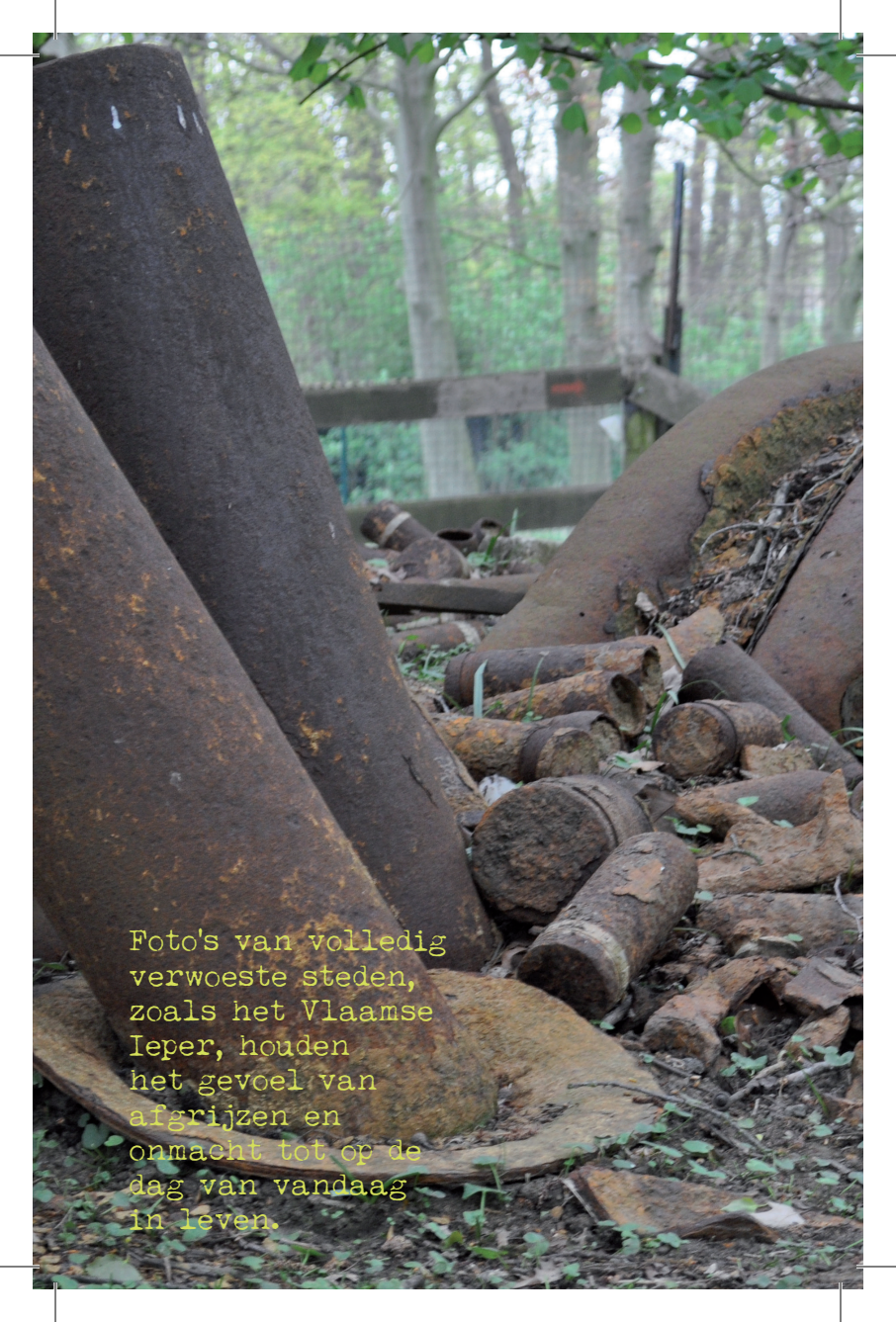
houden het gevoel van afgrijzen en onmacht tot op de dag van vandaag in leven. De stad, onderzoeksgebied van het modernisme bij uitstek, verviel tot ruïne. Uitgestrekte, volledig verwoeste stadslandschappen maken sindsdien deel uit van de iconografie van de oorlog: desolate, gapende openingen tussen eindeloze puinhopen, afbrokkelende en soms nog nasmeulende bouwblokken, en volledig aan flarden geschoten gevels.

Het zichtbare teken

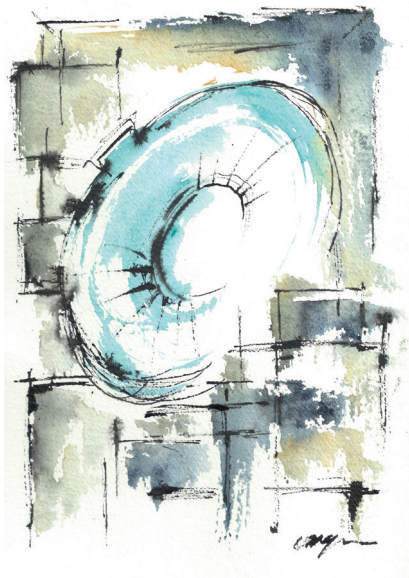
Al vond in Ieper een van de grootste slachtingen uit de wereldgeschiedenis plaats, niet één gebouw in de binnenstad herinnert tegen-

woordig nog aan de oorlog. Zodra de Eerste Wereldoorlog tot een einde kwam, wilde de bevolking ineens niets liever dan vooruitgang en probeerde men het verleden zo snel mogelijk te vergeten.

Als we de herinneringen aan de gruwelen levend willen houden, zouden we ruïnes beter kunnen bewaren in plaats van geheel te herbouwen. Maar de oorlogsruïnes uit de twintigste eeuw lijken te confronterend te zijn – zelfs de Berlijnse muur wordt nu voor een deel afgebroken om plaats te maken voor nieuwe appartementen. Het is alsof het verleden weggepoetst moet worden omdat we er niet aan herinnerd willen worden.

A photograph showing large, rusted metal objects, possibly remnants of war machinery or weapons, lying on the ground in a wooded area. The objects are heavily corroded and surrounded by smaller pieces of metal and debris. The background shows a dense forest with green foliage.

Foto's van volledig
verwoeste steden,
zoals het Vlaamse
Ieper, houden
het gevoel van
afgrijzen en
onmacht tot op de
dag van vandaag
in leven.

M. Goss

Ontwerpen is een vorm van terugkijken. Voor het ontwerp van *Het zichtbare teken* keek Han de Kluijver terug naar de ruïnes van een eens bloeiende stad zoals Ieper, dat werd herschapen op een puinhoop waaruit gebouwesten omhoogstaken als een waarschuwende vinger: een zichtbaar teken van de vernietiging. Zo ontstond de gedachte achter het object dat u in handen heeft. De ruwe buitenzijden symboliseren de oude stad, het gepolijste deel de nieuwe, herbouwde versie. Het gat staat voor de bomkrater, maar is tegelijkertijd symbool van de oude tijd versus de nieuwe. De tijd laat altijd littekens achter, maar door het proces van verval zal ook de herbouwde stad uiteindelijk kwetsbaar worden. En zo zullen nieuwe ruïnes blijven ontstaan.

The ruin as a symbol of progress

The story behind
Han de Kluijver's *The Visible Sign*

For his design of the 2014 International Glass Art Fair year object, artist and architect Han de Kluijver was inspired by a phenomenon that might not be readily associated with beauty: that of the ruin. Yet ruins have fired the imaginations of artists, writers and historians for ages. As a symbol of a lost past, the ruin is connected inextricably to our fear of change and our wish to preserve what is familiar to us.

The nostalgia of a lost past

Ruins are of all times, but in no other age was there as much appreciation for old age and decay as during the Romantic Era. In the late eighteenth century, the Romantic Era arose as a reaction against the age of Enlightenment, that revolved around science, objectivity and progress. Other than their predecessors, the Romantics did not see any good in progress; they felt nostalgic about the past and fearful about the future. More and more often, personal experiences such as emotions, spontaneity and imagination were used as basic principles in art as well as literature, and historiography became more than merely committing events to paper. It was about discovering the stories behind the facts, which the Romantics mainly looked for in mediaeval history.

This new outlook on historiography revealed the capricious course that history had taken so far. Ruins

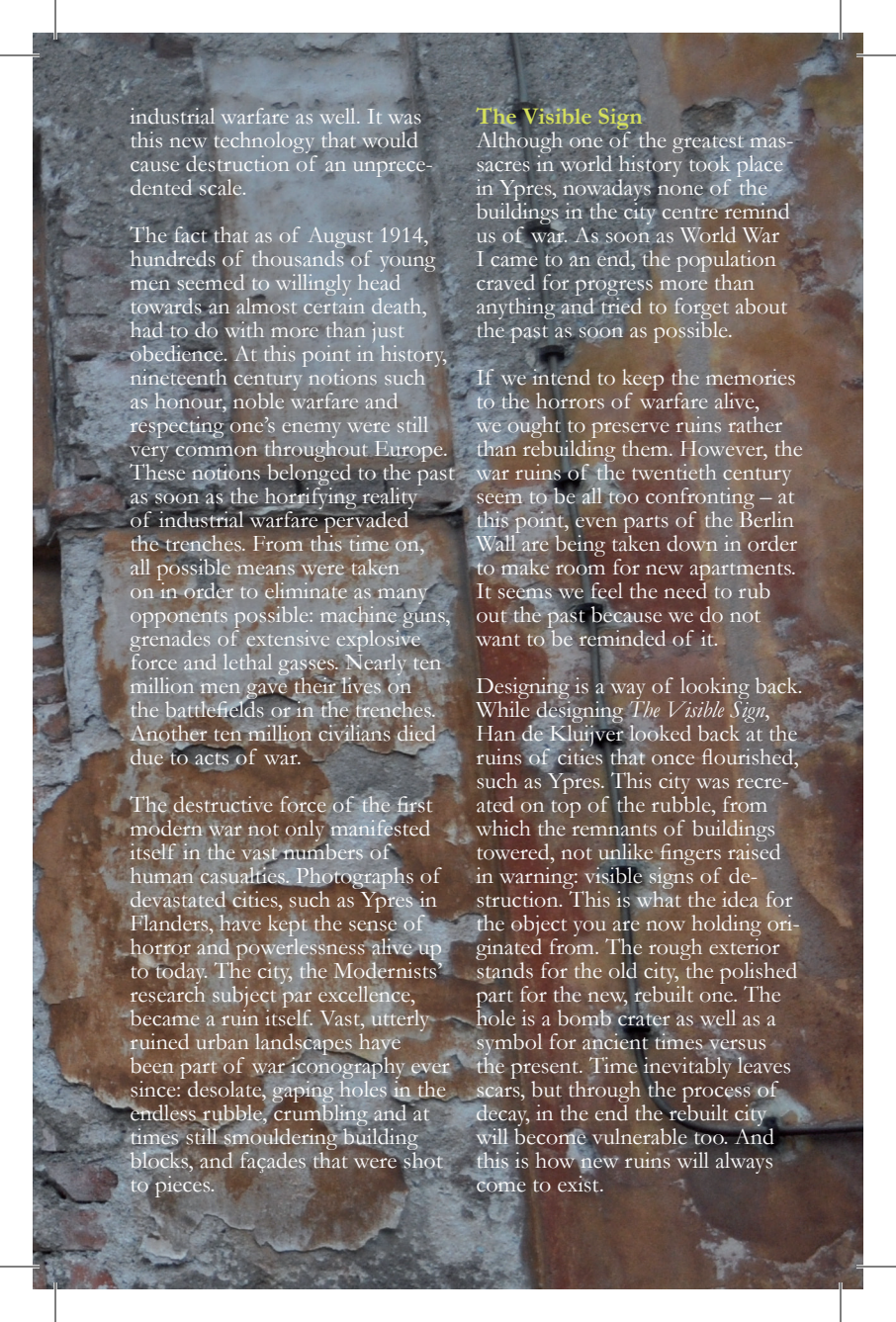
were considered relics of the past, that could only be constructed through rubble and remnants. It is therefore no coincidence that the artistic fascination for ruins was at its height towards the end of the eighteenth century, when industrial capitalism not only caused an extensive degree of urbanization, but a growing awareness of just how unpredictable the future was as well.

Insignificance and decay

During the Romantic Era, the received classical notions of beauty of the Enlightenment – perfect shapes and harmonious proportions – were rejected. Ruins, which in no way complied with these old notions, gradually gained aesthetic value. They represented the destructive forces of nature as well as the insignificance of mankind. After the remnants of the city of Pompeii were excavated in 1748, the fact that a human being is utterly defenceless against the forces of nature and fate had become more tangible than ever. Ruins were not merely physical memories of the beauty and grandeur of the past, they warned us about our fate: inevitable decay. Consequently, the ruin became a pre-eminent metaphor for life itself.

Modern ruins

In the early twentieth century, new ruins came to exist. Unlike those in Pompeii, they were not caused by some kind of natural disaster, but by the actions of mankind. The Industrial Revolution, greatly detested by the Romantics, not only brought on progress but a modern,

industrial warfare as well. It was this new technology that would cause destruction of an unprecedented scale.

The fact that as of August 1914, hundreds of thousands of young men seemed to willingly head towards an almost certain death, had to do with more than just obedience. At this point in history, nineteenth century notions such as honour, noble warfare and respecting one's enemy were still very common throughout Europe. These notions belonged to the past as soon as the horrifying reality of industrial warfare pervaded the trenches. From this time on, all possible means were taken on in order to eliminate as many opponents possible: machine guns, grenades of extensive explosive force and lethal gasses. Nearly ten million men gave their lives on the battlefields or in the trenches. Another ten million civilians died due to acts of war.

The destructive force of the first modern war not only manifested itself in the vast numbers of human casualties. Photographs of devastated cities, such as Ypres in Flanders, have kept the sense of horror and powerlessness alive up to today. The city, the Modernists' research subject par excellence, became a ruin itself. Vast, utterly ruined urban landscapes have been part of war iconography ever since: desolate, gaping holes in the endless rubble, crumbling and at times still smouldering building blocks, and façades that were shot to pieces.

The Visible Sign

Although one of the greatest massacres in world history took place in Ypres, nowadays none of the buildings in the city centre remind us of war. As soon as World War I came to an end, the population craved for progress more than anything and tried to forget about the past as soon as possible.

If we intend to keep the memories to the horrors of warfare alive, we ought to preserve ruins rather than rebuilding them. However, the war ruins of the twentieth century seem to be all too confronting – at this point, even parts of the Berlin Wall are being taken down in order to make room for new apartments. It seems we feel the need to rub out the past because we do not want to be reminded of it.

Designing is a way of looking back. While designing *The Visible Sign*, Han de Kluijver looked back at the ruins of cities that once flourished, such as Ypres. This city was recreated on top of the rubble, from which the remnants of buildings towered, not unlike fingers raised in warning: visible signs of destruction. This is what the idea for the object you are now holding originated from. The rough exterior stands for the old city, the polished part for the new, rebuilt one. The hole is a bomb crater as well as a symbol for ancient times versus the present. Time inevitably leaves scars, but through the process of decay, in the end the rebuilt city will become vulnerable too. And this is how new ruins will always come to exist.

De tijd laat altijd
littekens achter,
maar door het proces
van verval zal
ook de herbouwde
stad uiteindelijk
kwetsbaar worden.
En zo zullen nieuwe
ruïnes blijven
ontstaan.